

Vergaderjaar 2011–2012

33 280 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2012 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2012 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 3

Artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 schrijft voor dat een meerjarige begrotingsreserve kan worden aangehouden ten laste van een beleidsartikel. De begrotingsreserve is bestemd als budgettaire voorziening voor de garantstelling door het Ministerie van OCW voor ontstane restschuld bij onderwijsinstellingen die in gebreke blijven om gesloten leningen en kredieten, bedoeld in de artikelen 48, eerste lid, en 49, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2001 terug te betalen.

De begrotingsreserve inzake garantiestelling restschuld speelt een rol voor zowel het universitair onderwijs, het hoger beroepsonderwijs, het middelbaar onderwijs, het voortgezet onderwijs als het primair onderwijs. Uit een oogpunt van administratieve doelmatigheid is het niet gewenst dat er vijf aparte begrotingsreserves worden aangehouden ten laste van de betrokken beleidsartikelen (1, 3, 4, 6 en 7). Om die reden wordt door middel van dit wetsartikel bepaald dat de begrotingsreserve gekoppeld kan worden aan het niet-beleidsartikel Apparaat Kerndepartement (artikelnummer 92). Inhoudelijk is de begrotingsreserve bestemd om het begrotingsbeheer met betrekking tot de betrokken beleidsartikelen op een doelmatige wijze vorm te geven.

De geest van artikel 5, vierde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 wordt daarmee geen geweld aangedaan. In het kader van de voorgenomen herziening van de Comptabiliteitswet zal een algemene wettelijke voorziening worden getroffen. Zolang die voorziening er nog niet is, zal jaarlijks in de begrotingswet van OCW deze afwijkingsbepaling worden opgenomen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Blz.

1.	Leeswijzer	3
2.	Het beleid	3
2.1.	Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangsten	3
2.2.	Beleidsartikelen	5
2.3.	Niet-beleidsartikelen	26

1. Leeswijzer

In deze 1^e supplettoire begroting van OCW zijn de effecten van besluiten van het demissionaire kabinet over de Voorjaarsnota verwerkt. Deze supplettoire wet moet dan ook in samenhang worden gezien met de Voorjaarsnota. Als gevolg hiervan wordt in de OCW-begroting 2012 een uitgavenpeil van € 34,0 miljard geraamd.

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemeen deel bevat een overzicht van toelichtingen op de volgende onderdelen:

- Belangrijkste generale mutaties (paragraaf 2.1);
- Leerlingen- en studentenaantallen (paragraaf 2.2);
- Technische mutaties, waaronder loon- en prijsbijstelling (paragraaf 2.3)

Aansluitend wordt ook per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting (paragraaf 2.2). Op de beleidsartikelen worden alleen de beleidsmatige en autonome mutaties groter dan € 2,2 miljoen toegelicht.

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste generale mutaties

In onderstaande tabel worden de belangrijkste generale mutaties weergegeven. Daaronder worden de mutaties toegelicht.

Tabel 1 Overzicht belangrijkste generale mutaties 2012 (bedragen x € 1 miljoen)

	Uitgaven	Ontvangsten
1. Eindejaarsmarge 2011/2012	219,0	
2. Kasschuif VO	56,0	
3. Kasschuif cursusgelden	- 12,5	
4. Kasschuif ESF/VSV	- 12,9	
5. Overige kasschuiven	- 38,2	
6. Rente studiefinanciering		- 20,5
Belangrijkste generale mutaties	211,4	- 20,5

Toelichting:

1. In 2011 zijn diverse budgetten niet volledig tot besteding gekomen. Deze middelen gaan via de eindejaarsmarge over naar 2012. Voor zover het overlopende verplichtingen betreft zijn de middelen overgeboekt naar de artikelen.
2. Kasschuif VO
3. De loonbijstellingstranche 2012 voor sociale werkgeverslasten wordt uitgekeerd. Om de sector VO tegemoet te komen in de liquiditeitsplanning voor het jaar 2012 is ter voorlopige dekking van de kosten van de arbeidsvoorwaarden een kasschuif van € 56 miljoen van 2013

naar 2012 noodzakelijk (zie toelichting bij artikel 3 (Voortgezet onderwijs).

4. Kasschuif cursusgelden
5. Deze kasschuif is noodzakelijk om de cursusgeldraming meerjarig bij te stellen zodat het werkelijke kasritme van de cursusgeldontvangsten overeenkomt met de cursusgeldraming.
6. Kasschuif Europees Sociaal Fonds (ESF)
7. Het betreft een generale kasschuif van € 12,9 miljoen van 2012 naar 2013. De einddeclaraties in het kader van ESF (ESF sluiting loket) voor versterking beroepsbegeleidende leerweg (BBL) en bestrijding VSV zullen niet meer in 2012 binnen komen. Eind 2013 zal de afhandeling van de einddeclaraties en de laatste betalingen plaatsvinden van het gehele ESF-traject.
8. Voor € 38,2 miljoen worden er verschillende kleinere budgetten van 2012 naar latere jaren doorgeschoven. Het betreft onder andere het budget voor het nationaal programma kwaliteitssprong zuid, budget voor techniekonderwijs en budget voor uitkomsten uit bestuurlijk overleg cultuur. Voor het nationaal programma kwaliteitssprong zuid is afgesproken dat er gedurende 4 jaar budget beschikbaar wordt gesteld voor talentontwikkeling van Rotterdamse leerlingen. Het budget voor techniek wordt over meerdere jaren verdeeld, om de impuls voor versterking deelname aan techniekonderwijs in het mbo gefaseerd uit te voeren. De financiële ruimte voor invulling uit het bestuurlijk overleg in de cultuursector wordt doorgeschoven naar de jaren 2013 -2016 om, mede gelet op de bezuinigingen op de basisinfrastructuur, de keuzes uit bestuurlijk overleg in die jaren te kunnen faciliteren.
9. Er is een tegenvaller op de rente-inkomsten bij de studiefinanciering. De rente-inkomsten vallen met name tegen omdat er minder spontane aflossingen verwacht worden dan eerder geraamd.

2.2 Leerlingen- en studentenaantallen

De uitgaven voor de leerlingen- en studentenaantallen laten per saldo een geringe daling zien die veroorzaakt wordt door demografische ontwikkelingen en nieuwe tel en stroomgegevens 2011.

Tabel 2 Leerlingen- en studentenaantallen (bedragen x € 1 miljoen)

	2012
Primair onderwijs	- 26,8
Voortgezet onderwijs	10,7
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	4,5
Hoger beroepsonderwijs	- 30,7
Wetenschappelijk onderwijs	- 33,7
Studiefinanciering	3,1
Totaal leerlingen- en studentenaantallen	- 73,0

2.3 Technische mutaties, waaronder loon- en prijsbijstelling

In deze 1^e suppletore begroting is een groot aantal technische wijzigingen opgenomen. Het betreft onder meer (interne) overboekingen tussen de artikelen in de OCW-begroting en overboekingen met andere departementen.

Loonbijstelling

In het Begrotingsakkoord 2013 is besloten om een nullijn te hanteren voor de lonen in 2012. Dit betekent dat de loonbijstellingstranche 2012 die aan de departementen wordt uitgekeerd geen vergoeding bevat voor

contractloonstijging, maar alleen voor de ontwikkeling in de sociale werkgeverslasten. De doorverdeling naar de verschillende beleids-terreinen wordt in de ontwerpbegroting 2013 en de 2^e suppletoire begroting verwerkt.

2.2 De beleidsartikelen

Artikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	9 634 720	60	48 389	9 683 169	78 548	84 234	88 854	18 896
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	9 635 936	60	48 389	9 684 385	78 548	84 234	88 854	18 896
• Personele bekostiging	7 717 687	0	93 982	7 811 669	117 393	121 010	123 884	59 664
• Materiële bekostiging	1 148 598	0	- 3 244	1 145 354	- 2 504	- 1 705	- 993	354
• Bekostiging Caribisch Nederland	10 782	0	200	10 982	200	200	200	200
• Conciërgeregeling	21 700	0	115	21 815	115	115	115	115
• Verbeteren binnenmilieu	2 103	0	0	2 103	0	0	0	0
• Onderwijspersoneelsbeleid	5 083	0	0	5 083	0	0	0	0
• Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	10 000	0	0	10 000	0	0	0	0
• Aanpak (zeer) zwakke scholen	2 080	0	356	2 436	0	0	0	0
• Verbeteren van talen rekenopbrengsten	42 588	0	3 914	46 502	0	0	0	0
• Invoering centrale eindtoets en verplichting leerlingonderwijsvolgsysteem	25 375	0	0	25 375	0	0	0	0
• Excellentie en talentontwikkeling	11 651	60	0	11 711	0	0	0	0
• Verbreding techniek in het basisonderwijs	11 300	0	0	11 300	0	0	0	0
• Cultuur en school	9 500	0	7 500	17 000	18 000	18 000	18 000	10 500
• Passend onderwijs en LGF	93 460	0	2 623	96 083	35	115	115	115
• Onderwijsachterstandenbeleid	360 190	0	2 500	362 690	0	0	0	0
• Onderwijsvoorzieningen voor jonggehandicapten	23 862	0	0	23 862	0	0	0	0
• Veiligheid op school	23 417	0	134	23 552	115	87	87	87
• Brede scholen	12 331	0	- 10 900	1 431	0	0	0	0
• Overig	6 290	0	- 387	5 904	- 474	- 476	- 409	- 459
• Uitvoeringsorganisatie DUO	44 859	0	218	45 077	0	0	0	0
<i>Voorcalculatorische uitdelingen</i>	53 079	0	- 48 623	4 456	- 54 330	- 53 111	- 52 144	- 51 679
Ontvangsten	1 661	0	0	1 661	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Voor artikel 1 (Primair onderwijs) is per saldo sprake van een stijging van de uitgaven met € 48,4 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor € 11,3 miljoen betreffen het technische mutaties en voor € 37,1 miljoen autonome en beleidsmatige mutaties.

Op het ontvangstenbudget hebben zich geen mutaties voorgedaan.

Toelichting per instrument

Personele bekostiging

Het budget is per saldo met € 94,0 miljoen verhoogd. Dit komt onder andere doordat vanuit de post loon- en prijsbijstelling € 55,1 miljoen is verwerkt in de nieuwe prijzen voor de schooljaren 2011/2012 en 2012/2013. Daarnaast is van artikel 9 € 58,3 miljoen overgeboekt ten behoeve van professionalisering van leraren en schoolleiders en Actieplan Leerkracht. Daartegenover is het budget met € 23,8 miljoen verlaagd als gevolg van een dalend aantal leerlingen (zie ook de algemene toelichting).

Materiële bekostiging

Het budget wordt met € 3,2 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is het gevolg van een dalend aantal leerlingen (zie ook de algemene toelichting).

Verbeteren van taal- en rekenopbrengsten

Het budget wordt met € 3,9 miljoen verhoogd. Een aantal projecten, zoals «opbrengst gericht leiderschap» en «taal en rekenen», is later gestart en loopt door in 2012.

Cultuur en school

Er is van artikel 14 € 7,5 miljoen voor de regeling Cultuureducatie in het primair onderwijs overgeboekt. Deze middelen worden overgeboekt tot en met schooljaar 2015/2016.

Passend onderwijs, WSNS en LGF

Het budget wordt met € 2,6 miljoen verhoogd. De invoering van het traject Passend Onderwijs is vertraagd.

Onderwijsachterstandenbeleid

Het budget wordt met € 2,5 miljoen verhoogd. Het project VVE Versterk is later gestart en loopt door in 2012.

Brede scholen

Het budget wordt verlaagd met € 10,9 miljoen door een overboeking naar het Gemeentefonds voor het realiseren van combinatiefuncties in brede scholen.

Voorcalculatorische uitdelingen

De post loon- en prijsbijstelling is per saldo met € 48,6 miljoen gedaald. Er is € 55,1 miljoen overgeboekt naar de personele bekostiging. Daartegenover is € 6,5 miljoen aan het budget toegevoegd vanuit 2011. Dit betreft niet ingezette arbeidsvoorwaardenruimte. Omdat er op korte

termijn nog geen zicht is op een nieuwe CAO, is dit bedrag overgeheveld naar 2012.

Artikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	6 902 843	- 60	131 423	7 034 206	- 13 443	16 722	- 3 940	- 53 890
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	6 933 960	- 60	131 423	7 065 323	- 13 443	16 722	- 3 940	- 53 890
• Personele en materiële bekostiging	6 515 731		113 670	6 629 401	- 53 678	- 28 795	- 45 839	- 53 890
• Actieplan beter presteren (voorheen Kwaliteitsbeleid voortgezet onderwijs)	47 644		62 356	110 000	82 270	84 087	84 899	
• Versterken centrale en uniforme toetsing	31 638		- 22 000	9 638	- 22 000	- 26 000	- 26 000	
• Excellente leerlingen en hoogbegaafden	8 349		- 8 000	349	- 12 000	- 12 000	- 12 000	
• Regionaal zorgbudget etc.	73 970			73 970				
• Leerplusarrangement	84 074			84 074				
• Doorontwikkeling praktijkonderwijs	2 300			2 300				
• Visueel gehandicapten	1 206			1 206				
• Experimenten vmbo-mbo2	11 772		- 5 836	5 936	- 1 705			
• Borgingscohort experimenten vmbo-mbo2	16 913		4 332	21 245	4 332	4 332		
• Onderwijs Caribisch Nederland	10 367			10 367				
• Scholen aan zet	7 400		- 5 000	2 400	- 5 000	- 5 000	- 5 000	
• Taal en rekenen	8 074		- 6 000	2 074	- 6 000			
• Actieprogramma «Onderwijs bewijs» (ex-FES)	4 744		- 29	4 715				
• Wet SLOA (po,vo,mbo)	45 922	- 30	- 2 165	43 727	222			
• Overig	15 747		- 203	15 544	- 81			
• Ondersteuning ICT (po, vo, mbo)	20 930	- 30		20 900				
• Uitvoeringsorganisatie DUO	27 179		298	27 477	197	98		
Ontvangsten	1 361	0		1 361				

Toelichting mutaties

Voor artikel 3 is sprake van een stijging van de uitgaven met € 131,4 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor € 33,4 miljoen betreft het technische mutaties en voor € 98 miljoen autonome en beleidsmatige mutaties.

Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012 zijn de ontvangsten gelijk gebleven.

Personele en materiële bekostiging

- Een verhoging met € 10,7 miljoen, omdat er in dit jaar meer leerlingen in het voortgezet onderwijs waren dan in de oorspronkelijke raming.
- Een verhoging met € 34,3 miljoen in verband met de uitdeling van de middelen voor de verbetering van het onderwijspersoneel convenant leerkracht (tranche 2012).
- Een verhoging met € 56 miljoen. In 2010 is aan de sector VO ten behoeve van de kosten van arbeidsvoorwaarden een bedrag van € 56 miljoen verstrekt. Voorgaande jaren is deze € 56 miljoen via kasschuiven doorgeschoven naar 2012. Omdat de loonbijstelling 2012 ontoereikend is om dit bedrag te compenseren, wordt deze post (via een kasschuif) nu doorgeschoven naar 2013. Dekking vindt plaats uit de loonbijstelling 2013. In het geval dat de loonbijstelling 2013 niet beschikbaar komt, zal in 2013 worden omgebogen om dit bedrag te dekken.
- Er wordt € 3,7 miljoen aan apparaatskosten overgeheveld van het programma-artikel naar het centrale apparaatsartikel. Zie voor een verdere toelichting artikel 92.
- Een verhoging met € 10 miljoen in verband met de financiële situatie van Amarantis.

Actieplan beter presteren (voorheen Kwaliteitsbeleid voortgezet onderwijs):

- Bij dit budget is de mutatie zichtbaar als gevolg van de invoering van de prestatiebox voortgezet onderwijs. Het beschikbare bedrag voor de Kwaliteitsagenda voortgezet onderwijs ad. € 48 miljoen is verhoogd met € 62 miljoen, waardoor voor 2012 de prestatiebox uitkomt op een bedrag van € 110 miljoen. De verhoging met € 62 miljoen is als volgt opgebouwd:
  - Het beschikbaar komen van een bedrag van € 25 miljoen in verband met de uitdeling van de middelen voor de professionalisering van het onderwijspersoneel.
  - Een verschuiving van in totaal € 41 miljoen van de volgende budgetten:
    - Versterken centrale en uniforme toetsing: – € 22 miljoen;
    - Excellente leerlingen en hoogbegaafden: – € 8 miljoen;
    - Scholen aan zet: – € 5 miljoen;
    - Taal en rekenen: – € 6 miljoen.

Voor de invoeringskosten van het actieplan beter presteren is een bedrag van € 4 miljoen beschikbaar.

Experimenten vmbo-mbo2 en borgingscohort experimenten vmbo-mbo2

- een verschuiving en aanpassing van beide reeksen (per saldo – € 1,8 miljoen).

Resteert een bedrag van € 0,9 miljoen, verdeeld over diverse operationele doelstellingen en onder meer bestaand uit meerdere overboekingen van en naar andere artikelen en departementen.

Artikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	3 514 780	0	- 32 124	3 482 656	9 966	54 000	77 588	77 968
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	3 468 898	0	- 13 031	3 455 867	- 36 277	6 536	47 164	75 856
• Bekostiging roc's/overige regelingen	2 878 690	0	- 17 640	2 861 050	- 30 324	- 19 281	28 783	59 207
• Bekostiging kbb's	98 814	0	162	98 976	0	0	0	0
• Bekostiging Caribisch Nederland	2 089	0	1 470	3 559	1 470	1 470	1 470	1 470
• Verbetermiddelen Caribisch Nederland	18 072	0	755	18 827	18 766	8 790	6 499	4 627
• Leerlinggebonden financiering (LGF)	40 001	0	3 761	43 762	3 761	3 761	3 761	3 761
• Versterken centrale en uniforme toetsing	11 911	0	0	11 911	0	0	0	0
• Taal en rekenen	56 109	0	- 2 500	53 609	1 900	600	0	0
• Regeling stagebox	35 000	0	0	35 000	0	0	0	0
• Schoolmaatschappelijk werk	14 017	0	0	14 017	0	0	0	0
• Prestatiebox	0	0	4 100	4 100	4 100	40 600	40 600	40 600
• Convenanten met RMC-regio's	68 160	0	- 7 122	61 038	- 44 700	- 39 700	- 39 700	- 39 700
• Programmagelden regio's	19 300	0	- 19 300	0	7 100	6 850	6 550	6 550
• Plusvoorziening «overbelaste jongeren» en wijkscholen	30 000	0	400	30 400	400	400	400	400
• RMC's	31 599	0	0	31 599	0	0	0	0
• Aanvalsplan	4 000	0	0	4 000	0	0	0	0
• Laaggeletterdheid	4 530	0	- 986	3 544	- 1 289	19	19	19
• Aanvullende vergoeding experimenten vmbo-mbo2								
• Sectorplan mbo-hbo techniek 2011-2016	400	0	0	400	0	0	0	0
• Netwerkscholen	3 000	0	0	3 000	0	0	0	0
• Educatie	110 766	0	0	110 766	0	0	0	0
• Pilots Laaggeletterdheid	5 000	0	0	5 000	0	0	0	0
• Overig	19 935	0	23 056	42 991	3 152	3 027	- 1 218	- 1 078
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 505	0	813	18 318	- 613	0	0	0
Ontvangsten	0	0	2 000	2 000	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Voor artikel 4 (Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie) is sprake van een daling van de uitgaven met € 13 miljoen ten opzichte van de geautoriseerde begroting 2012.

Voor € 3,1 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 16,1 miljoen gedaald.

Bekostiging roc's/overige regelingen

De daling van € 17,6 miljoen wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de volgende mutaties:

- In de jaarlijkse doorrekening van de referentieraming 2012 zijn er in de eerste twee jaren minder mbo leerlingen (2013 en 2014) en later weer meer mbo leerlingen dan geraamd in de referentieraming 2011. (zie ook de algemene toelichting).
- In 2013 is sprake van een ophoging van € 12,9 miljoen. Dit betreft doorgeschoven middelen vanuit 2012. Inmiddels is duidelijk dat de einddeclaraties in het kader van ESF (ESF sluiting loket) voor versterking BBL en bestrijding vsv niet meer in 2012 binnen komen. Eind 2013 zullen de afhandeling van de einddeclaraties en de laatste betalingen plaatsvinden van het gehele ESF-traject.

Verbetermiddelen Caribisch Nederland

De mutatie in 2012 is opgebouwd uit onder andere de volgende onderdelen;

- Een verhoging van € 6 miljoen voor het onderwijs op Caribisch Nederland. Dit betreft onder meer de gestegen salariskosten in de onderwijssectoren en middelen voor lerarenprogramma's op Caribisch Nederland.
- Om de onderwijshuisvesting op de eilanden op een naar Nederlandse maatstaven aanvaardbaar niveau te brengen wordt het beschikbare huisvestingsbudget in 2012 verhoogd met € 0,4 miljoen en € 9,8 miljoen in 2013.
- Om de middelen voor onderwijshuisvesting en kwaliteit van het onderwijs op Caribisch Nederland in de juiste jaren beschikbaar te krijgen wordt er € 2,9 miljoen doorgeschoven vanuit 2011 naar 2012 en vervolgens € 7,8 miljoen vanuit 2012 naar de jaren 2013 tot en met 2016.

Leerlinggebonden financiering (LGF)

Gebleken is dat er in het studiejaar 2011/2012 meer geïndiceerde deelnemers met een handicap zijn ingestroomd dan verwacht. Dit leidt ertoe dat ook de basis voor de raming voor het jaar 2012 en verder met deze structurele doorwerking aangepast moet worden. De extra toename wordt geschat op € 3,8 miljoen.

Taal en rekenen

Een bedrag van € 2,5 miljoen wordt doorgeschoven naar de jaren 2013 en 2014. Dit is noodzakelijk omdat vanaf 2012 een andere bekostigingssystematiek wordt gehanteerd van schooljaar naar kalenderjaar.

Prestatiebox

Het betreft een overboeking van de vsv-middelen naar de nieuwe prestatiebox van bve. De prestatiebox is een nieuw bekostigingselement voor het MBO. Het is bedoeld om mbo-instellingen financieel te stimuleren tot het realiseren van bijzondere beleidsdoelstellingen.

Convenanten met RMC-regio's

De daling van het budget met € 7,1 miljoen bestaat onder meer uit de volgende mutaties;

- Een overboeking van € 4,1 miljoen naar de nieuwe prestatiebox van bve.
- Vanuit 2013 worden de vsv-middelen over de jaren heen geschoven om de beoogde maatregelen op gebied van vsv te kunnen uitvoeren. Dit is noodzakelijk door de nieuwe VSV-regeling. Dit is een samenvoeging van de prestatiesubsidies, programmagelden regio's (inclusief G4) en de plusvoorzieningen.

Programmagelden regio's

Er was sprake van een incidentele tegenvaller in 2011 van € 19,2 miljoen. De regeling programmagelden was met één jaar verlengd en het bijbehorende budget voor het jaar 2012 is na de aanvraagprocedure in 2011 ook verplicht en betaald in 2011. In de ontwerpbegroting 2012 is de kasschuif van 2012 naar 2011 abusievelijk niet verwerkt. Hierdoor is er nu vrijval in het jaar 2012.

Overig

De stijging van het budget wordt grotendeels veroorzaakt door het saldo van de volgende mutaties:

- Het transitiebudget voor Zeeland van in totaal € 8,8 miljoen voor de periode 2011 t/m 2014 is bedoeld om de fusie tussen ROC Zeeland en ROC Westerschelde te laten slagen. In de eindejaarsmarge 2011/2012 is er € 7,5 miljoen van 2011 doorgeschoven naar 2012. Een gedeelte hiervan (€ 4,1 miljoen) wordt nu verder verdeeld over de jaren 2013 en 2014.
- Uit 2011 wordt € 11,9 miljoen doorgeschoven naar 2012. Dit is noodzakelijk om aan de verplichtingen uit de vsv-convenanten te voldoen.
- Tenslotte wordt er uit 2011 ook € 1,6 miljoen overlopende verplichtingen doorgeschoven naar 2012.

Artikel 6. Hoger beroepsonderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	2 455 998	0	- 37 060	2 418 938	- 35 014	- 27 834	- 28 085	6 497
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	2 501 470	0	- 23 517	2 477 953	- 37 704	- 34 933	- 27 834	- 28 085
• Reguliere bekostiging ¹	2 456 191	0	- 23 572	2 432 619	- 53 277	- 50 426	- 43 311	- 43 507
• Profilerings	0	0	0	0	15 573	15 493	15 477	15 422
• Studiekeuzeinformatie voor het hoger onderwijs	2 400	0	55	2 455				
• Praktijkgericht onderzoek (Raak)	20 267	0	2 000	22 267				
• Ondernemerschap	500	0	0	500				
• Hbo-masteropleidingen	1 481	0	0	1 481				
• Deltaplan/ Investeringsagenda bèta en techniek	1 000	0	0	1 000				

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
• Sectorplan mbo-hbo techniek 2011–2016/ Centres of Expertise	2 000	0	– 2 000	0				
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 631	0		17 631				
Ontvangsten	974	0	239	1 213	239	239	239	239

¹ In de middelen voor «Reguliere bekostiging» zijn ook enkele posten voor overige uitgaven verwerkt.

Toelichting mutaties

Voor artikel 6 (Hoger beroepsonderwijs) is in 2012 sprake van een daling van de uitgaven met € 29,2 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor +€ 0,6 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 29,8 miljoen gedaald.

De ontvangsten zijn met € 0,2 miljoen gestegen. Het gaat hier om een technische mutatie.

Toelichting per instrument

Reguliere bekostiging

Belangrijkste wijziging op dit budget is de aanpassing op basis van de nieuwe raming van de studentenaantallen (Referentieraming 2012). Ten opzichte van de raming uit 2011 (Referentieraming 2011) wordt vanaf 2012 een lager aantal hbo-studenten geraamd. Hoewel de nieuwe raming voor 2012 lager ligt dan de raming uit 2011, is feitelijk nog steeds sprake van een stijging van het aantal studenten in het hbo. De budgettaire bijstelling bedraagt voor 2012 – € 30,7 miljoen.

Vanaf 2013 is verder een verlaging verwerkt van circa € 15,5 miljoen per jaar. Deze verlaging is nader toegelicht bij het instrument «Profilering». Tot slot is voor de jaren 2012 t/m 2016 een bedrag van € 7,8 miljoen per jaar toegevoegd aan het Profileringsfonds van de hogescholen, zodat ook deeltijders die langstudeerder zijn, aanspraak kunnen maken op dit fonds.

Profilering

Overeenkomstig het «Hoofdlijnenakkoord OCW-HBO-raad» (Kamerstuk 31 288, nr. 247) is er ten opzichte van de Begroting 2012 OCW (Kamerstuk 33 000 VIII, nr. 2) vanaf 2013 circa € 15,5 miljoen minder beschikbaar voor «Voorwaardelijke financiering» (onderwijskwaliteit en studiesucces) en complementair circa € 15,5 miljoen meer beschikbaar voor «Profilering» (selectief budget).

Overzicht rijksbijdrage hogescholen 2012 (bedragen x € 1 000)

Onderwijsdeel	2 341 580
Deel ontwerp en ontwikkeling (Lectoren en kenniskringen)	67 912
Totaal	2 409 492

Praktijkgericht onderzoek (Raak) en Centres of Expertise

De € 2 miljoen voor de Centres of Expertise wordt voor 2013 t/m 2016 toegewezen op basis van de voorstellen van de instellingen voor de inzet van het selectieve budget, i.c. de middelen voor «Profilering». De € 2 miljoen voor 2012 wordt toegevoegd aan de middelen voor «Praktijkgericht onderzoek (Raak)». Zowel het Raak-programma als de Centres of Expertise dragen bij aan de versterking van het praktijkgericht onderzoek van hogescholen.

Artikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 7 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	3 909 380	0	- 98 131	3 811 249	- 43 942	- 52 132	- 55 960	- 27 754
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	3 894 034	0	- 21 373	3 872 661	- 64 068	- 43 934	- 52 123	- 55 960
• Reguliere bekostiging	3 862 491	0	- 21 373	3 841 118	- 77 398	- 57 647	- 65 802	- 69 522
• Profilering	0	0		0	13 330	13 713	13 679	13 562
• Toponderzoeksscholen voor topsectoren en «grand challenges»	20 000	0		20 000				
• Excellentie in onderwijs: binnen- en buitenlands talent (Sirius Programma)	11 543	0		11 543				
Ontvangsten	16	0		16	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Voor artikel 7 (Wetenschappelijk onderwijs) is in 2012 sprake van een daling van de uitgaven met € 21,4 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor + € 12,7 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 34,1 miljoen gedaald.

De ontvangsten zijn gelijk gebleven.

Toelichting per instrument

Reguliere bekostiging

Belangrijkste wijzigingen op dit budget zijn:

- de aanpassing op basis van de nieuwe raming van de studentenaantallen (Referentieraming 2012). Ten opzichte van de raming uit 2011 (Referentieraming 2011) wordt vanaf 2012 een lager aantal wo-studenten geraamd. Hoewel de nieuwe raming voor 2012 lager ligt dan de raming uit 2011, is feitelijk nog steeds sprake van een stijging van het aantal studenten in het wo. De budgettaire bijstelling bedraagt voor 2012 - € 33,7 miljoen;
- de overboeking door het ministerie van VWS van de loonbijstellingen 2010 en 2011 betreffende de sector academische ziekenhuizen. De

- overheveling bedraagt in 2012 € 12,5 miljoen, oplopend naar € 12,8 miljoen in 2016;
- de toevoeging van een bedrag van € 2,2 miljoen per jaar voor de jaren 2012 t/m 2016 aan het Profileringsfonds van de universiteiten, zodat ook deeltijders die langstudeerder zijn, aanspraak kunnen maken op dit fonds;
  - de overheveling van € 2,2 miljoen in 2012 (aflopend naar € 1,5 miljoen in 2016) aan apparaatskosten van het programma-artikel naar het centrale apparaatsartikel. Zie voor een verdere toelichting artikel 92.
  - een verlaging vanaf 2013 van circa € 13,6 miljoen per jaar. Deze verlaging is nader toegelicht bij het instrument «Profilering».

Profilering

Overeenkomstig het «Hoofdlijnenakkoord OCW-VSNU» (Kamerstuk 31 288, nr. 246) is er ten opzichte van de Begroting 2012 OCW (Kamerstuk 33 000 VIII, nr. 2) vanaf 2013 circa € 13,6 miljoen minder beschikbaar voor «Voorwaardelijke financiering» (onderwijskwaliteit en studiesucces) en complementair circa € 13,6 miljoen meer beschikbaar voor «Profilering» (selectief budget).

Overzicht rijksbijdrage universiteiten (bedragen x € 1 000)

Onderwijsdeel	1 566 740
Onderzoekdeel	1 668 399
Academische ziekenhuizen	566 327

Artikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	HGIS-deel 2012
Verplichtingen	7 960	0	- 817	7 143	- 612	- 700	- 700	- 25	1 044
Waarvan garantieverplichtingen									
Uitgaven	16 890	0	0	16 890	0	0	0	0	1 044
• Mobiliteitsprogramma's Europees Platform en Fulbright Center	5 730	0	0	5 730	0	0	0	0	0
• EU-programma Leven Lang Leren	1 731	0	0	1 731	0	0	0	0	0
• Bilaterale samenwerking met andere landen	1 596	0	34	1 630	- 10	- 10	- 10	- 10	590
• Programma's Agent-schap NL	1 168	0	0	1 168	0	0	0	0	0

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	HGIS-deel 2012
• OCW-vertegenwoordiging in het buitenland	2 551	0	0	2 551	0	0	0	0	140
• Participeren in multilaterale organisaties	3 459	0	0	3 459	0	0	0	0	0
• Stimuleren van internationale uitwisseling van kennis en cultuur, beleidsonderzoek en benchmarking	655	0	- 34	621	10	10	10	10	314
• Het integreren van de BES-eilanden in Nederland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	99	0	0	99	0	0	0	0	0

Artikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	426 396	0	- 111 521	314 875	- 165 472	- 163 957	- 163 847	- 51 667
• Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	426 396	0	- 111 521	314 875	- 165 472	- 163 957	- 163 847	- 51 667
• De kwaliteit van de leraar en schoolleider wordt duurzaam geborgd	185 435	0	- 64 271	121 164	- 110 871	- 108 131	- 108 131	3 969
• Naar professionele scholen, met ruimte voor goed onderwijspersoneel	162 412	0	- 46 399	116 013	- 51 389	- 51 389	- 51 389	- 51 389
• Er komen voldoende en goed opgeleide leraren	50 500	0	732	51 232	- 1 778	- 3 000	- 3 000	- 3 000
• Overig	21 773	0	- 1 583	20 190	- 1 434	- 1 437	- 1 327	- 1 247
• Uitvoeringsorganisatie DUO	6 276	0		6 276				
Ontvangsten	0	0		0				

Toelichting mutaties

Voor artikel 9 (Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid) is sprake van een daling van de uitgaven met € 111,5 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012.

De daling van de begroting is het saldo van een verlaging met een bedrag van € 117,5 miljoen aan technische mutaties en een verhoging met beleidmatige mutaties van € 6 miljoen.

Toelichting per instrument

De kwaliteit van de leraar en schoolleider wordt duurzaam geborgd

- In het kader van de professionalisering van het onderwijspersoneel (regeerakkoord 2010) is, in het verlengde van de met de sectoren afgesloten bestuursakkoorden, voor 2012 € 67 miljoen en voor 2013 tot en met 2015 € 112,1 miljoen overgeboekt naar de artikelen 1 (Primair onderwijs) en 3 (Voortgezet onderwijs).

Naar professionele scholen, met ruimte voor goed onderwijspersoneel

- De tranche 2012 aan beloningsmaatregelen uit het actieplan «Leer-Kracht van Nederland» is structureel overgeboekt naar de onderwijssectoren po en vo (totaal € 50,7 miljoen).
- Om het beschikbare budget voor 2012 in overeenstemming te brengen met de beoogde uitgaven is voor de subsidieregeling afstemming onderwijsarbeidsmarkt in risicoregio's voortgezet onderwijs een intertemporele compensatie geboekt van € 5,5 miljoen.

Er komen voldoende en goed opgeleide leraren

- Om het beschikbare budget voor 2012 in overeenstemming te brengen met de beoogde uitgaven is voor de subsidieregeling educatieve minor een intertemporele compensatie geboekt van € 1,4 miljoen.

Artikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e supplementaire begroting 2012	Stand 1e supplementaire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	3 746 891		- 79 501	3 667 390	- 95 086	- 65 974	- 6 259	29 333
Waarvan garantieverplichtingen	0		0	0	0	0	0	0
Uitgaven	3 746 891		- 79 501	3 667 390	- 95 086	- 65 974	- 6 259	29 333
Basisbeurs	1 266 547		- 100 192	1 166 354	- 148 340	- 136 870	- 84 225	- 49 894
• Gift (R)	1 021 900		- 69 192	952 708	- 70 484	- 60 425	- 67 148	- 78 453
• Prestatiebeurs (NR)	244 647		- 31 000	213 646	- 77 856	- 76 445	- 17 077	28 559
Aanvullende beurs	671 230		- 59 809	611 422	- 62 212	- 48 152	- 59 991	- 64 879

	Stand ontwerp- begroting 2012	Mutaties via NvW en amende- menten	Mutaties 1e supple- toire begroting 2012	Stand 1e supple- toire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
• Gift (R)	514 517		1 679	516 196	4 295	5 339	- 9 167	- 33 006
• Prestatiebeurs (NR)	156 714		- 61 488	95 226	- 66 507	- 53 491	- 50 825	- 31 873
Reisvoorziening	196 608		- 48 929	147 679	- 55 688	- 52 602	- 31 911	- 27 842
• Bijdragen aan vervoersbedrijven (R)	374 318		- 6 844	367 474	5 632	3 735	7 578	4 804
• Gift (R)	520 583		- 16 157	504 426	- 14 051	- 936	17 563	27 670
• Prestatiebeurs (R)	- 698 294		- 25 928	- 724 222	- 47 269	- 55 401	- 57 051	- 60 316
Leenvoorzieningen	1 463 482		24 091	1 487 573	25 946	19 307	51 647	67 266
• Rentedragende lening (NR)	1 277 663		29 041	1 306 703	14 374	10 630	38 877	49 279
• Collegegeldkrediet (NR)	185 819		- 4 950	180 870	11 572	8 677	12 770	17 987
Overige uitgaven	60 596		94 348	154 944	140 991	147 120	112 886	98 832
• Overige uitgaven relevant	88 753		14 842	103 595	15 694	16 279	16 897	17 213
• Overige uitgaven niet-relevant	- 28 157		79 506	51 349	125 297	130 841	95 989	81 619
Programma-uitgaven overig	88 428		10 990	99 418	4 217	5 223	5 336	5 850
• Uitvoeringsorganisa- tie DUO (R)	88 428		10 990	99 418	4 217	5 223	5 336	5 850
Totaal programma-uitgaven	3 746 891		- 79 501	3 667 390	- 95 086	- 65 974	- 6 259	29 333
• Waarvan relevant	1 910 206		- 90 610	1 819 596	- 101 966	- 86 186	- 85 993	- 116 238
• Waarvan niet- relevant	1 836 685		11 109	1 847 794	6 880	20 212	79 734	145 571
Totaal ontvangsten	755 386		- 37 981	717 405	- 64 673	- 87 467	- 108 816	- 128 560
Terugbetaling leningen								
• Terugontvangsten hoofdsom (NR)	414 046		- 28 673	385 373	- 42 023	- 54 837	- 74 641	- 93 097
• Ontvangsten rente en relevante hoofdsom (R)	277 345		- 17 188	260 157	- 19 026	- 22 852	- 25 409	- 26 849
• Kortlopende vorderingen (R)	63 995		7 880	71 875	- 3 624	- 9 778	- 8 766	- 8 614
Totaal ontvangsten	755 386		- 37 981	717 405	- 64 673	- 87 467	- 108 816	- 128 560
• Waarvan relevant	341 340		- 9 308	332 032	- 22 650	- 32 630	- 34 175	- 35 463
• Waarvan niet- relevant	414 046		- 28 673	385 373	- 42 023	- 54 837	- 74 641	- 93 097

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

Toelichting mutaties

Voor artikel 11 (Studiefinanciering) is sprake van een daling van de uitgaven met per saldo € 79,5 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. De relevante uitgaven dalen met € 90,6 miljoen als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties. De niet-relevante uitgaven stijgen met € 11,1 miljoen als gevolg van technische mutaties.

De ontvangsten dalen met per saldo € 38,0 miljoen. Als gevolg van autonome mutaties dalen de relevante ontvangsten met € 9,3 miljoen. Voor € 28,7 miljoen betreft het niet-relevante (technische) mutaties.

Toelichting financiële instrumenten

Het onderscheid relevant – niet-relevant is in onderstaande toelichting als uitgangspunt genomen. Relevant betekent relevant voor het begrotingstekort/EMU-saldo. De relevante uitgaven worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en door de omzetting van uitgekeerde prestatiebeurs in gift (na behalen diploma binnen 10 jaar). Onder de niet-relevante uitgaven vallen vooral de prestatiebeurs (zolang die nog niet is omgezet in een gift) en rentedragende leningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van rentedragende leningen. De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op leningen.

Uitgaven

Zie voor de toelichting van de mutaties door het leerlingenvolume het algemene deel.

De relevante uitgavenraming is verlaagd met per saldo € 90,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Dit is voornamelijk het effect van de volgende autonome en beleidsmatige ontwikkelingen.

- De basisbeursuitgaven vallen lager uit dan eerder geraamd. In 2012 wordt € 69,2 miljoen minder aan basisbeursuitgaven verwacht. Dit komt voornamelijk door minder omzettingen van prestatiebeurs naar gift.
- De opbrengsten (minder basisbeursuitgaven) van de controle op «Misbruik uitwonenden beurs» worden voor 2012 op € 2,5 miljoen geraamd.
- In 2012 zal naar verwachting € 1,7 miljoen meer worden uitgegeven dan geraamd aan aanvullende beurs in het giftregime (mbo/bol niveau 1/2, 1^e jaar mbo/bol niveau 3/4, 1^e vijf maanden ho).
- De uitgaven voor de reisvoorziening dalen. In 2012 wordt een relevante meevaller van per saldo € 48,9 miljoen verwacht. Door verhoging van het normbedrag worden de prestatiebeursuitgaven voor de reisvoorziening € 25,9 miljoen lager (een grotere relevante «min»-boekening in verband met de prestatiebeurssystematiek). De uitgaven voor de reisvoorziening bestaande uit prestatiebeursomzettingen naar gift worden € 16,2 miljoen lager dan eerder geraamd. Mede op basis van de realisatie 2011 is het omzettingssritme herijkt.
- In 2012 treedt verder een relevante meevaller van € 6,8 miljoen op als gevolg van de afrekening met de vervoerbedrijven over het jaar 2011.
- De verwachting is dat de relevante overige uitgaven € 14,8 miljoen hoger zijn dan eerder geraamd voor 2012. Deze mutatie bestaat voor € 6,6 miljoen uit meer kwijtscheldingen van (prestatiebeurs)leningen. Het restant van € 8,2 miljoen betreft een mutatie van administratieve aard, bijvoorbeeld een schuld die naar het terugbetaalsysteem wordt overgeboekt.
- Voor de vernieuwing van de studiefinancieringssystemen is € 7,5 miljoen van 2011 doorgeschoven naar 2012. De systemen zijn sterk verouderd en staan innovatie in de weg. Met nieuwe systemen kan de uitvoering efficiënter worden, de dienstverlening aan studenten eigentijds (digitaal) en kunnen maatregelen binnen de studiefinanciering beter worden geacommodeerd. Voor de uitvoering van de controle op «Misbruik uitwonenden beurs» zijn de uitgaven in 2012 met € 2,5 miljoen verhoogd.

De raming van de niet-relevante uitgaven is bijgesteld met € 11,1 miljoen. Dit is de optelsom van een aantal ontwikkelingen, waarvan de omvangrijkste hieronder worden genoemd.

- Bij de niet-relevante uitgaven voor de basisbeurs wordt € 31,0 miljoen minder aan uitgaven verwacht. Dit komt voornamelijk door minder toekenningen aan prestatiebeurs. Hieronder vallen ook de € 5,0 miljoen aan minder toekenningen als gevolg van de controle «Misbruik uitwonenden beurs».
- Het gebruik van de niet-relevante aanvullende beurs valt naar verwachting lager uit dan eerder geraamd. Het verwachte effect van de economische situatie op de aanvullende beurs heeft zich in minder sterke mate voorgedaan dan geraamd. In 2012 zal naar verwachting € 61,5 miljoen minder worden uitgegeven aan aanvullende beurs in het prestatiebeursregime (ho, bol niveau 3/4).
- In 2012 zijn de uitgaven aan leenvoorzieningen naar verwachting € 24,1 miljoen hoger dan eerder geraamd. De uitgaven aan rentedragende leningen zijn naar verwachting € 29,1 miljoen hoger, de uitgaven aan collegegeldkrediet € 5,0 miljoen lager dan geraamd.
- Ook de niet-relevante overige uitgaven zijn in de komende jaren hoger dan eerder geraamd. In 2012 gaat het om € 79,5 miljoen.

Ontvangsten

Op basis van de realisatiecijfers is de raming 2012 van de relevante ontvangsten aangepast met – € 9,3 miljoen en die van de niet-relevante ontvangsten met – € 28,7 miljoen.

De mutatie op de relevante ontvangsten bestaat uit een tegenvaller op renteontvangsten van € 20,5 miljoen en een meevaller van € 11,2 miljoen aan overige relevante ontvangsten. Deze laatste meevaller omvat een bedrag van € 9,6 miljoen aan terugbetalingen van studenten die teveel bijverdiend hebben en waarvan de ontvangsten tot 2012 ten onrechte op artikel 12 geboekt werden (zie ook de toelichting bij artikel 12). De mutatie bij de niet-relevante ontvangsten houdt verband met een aanpassing van de raming terugbetalingen hoofdsom van (prestatiebeurs)leningen.

Artikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	129 624	0	- 5 062	124 562	- 14 446	- 15 561	- 16 771	- 18 210
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	129 624	0	- 5 062	124 562	- 14 446	- 15 561	- 16 771	- 18 210
• TS 17-	32 134		738	32 872	- 7 192	- 6 674	- 6 431	- 6 659
• TS 18+	8 975		- 2 023	6 952	- 2 023	- 2 023	- 2 023	- 1 943
• VO 18+	71 106	0	- 3 811	67 295	- 5 334	- 6 953	- 8 421	- 9 734
Waarvan relevant	69 470		- 4 034	65 436	- 5 557	- 7 176	- 8 644	- 9 889
Waarvan niet-relevant	1 636		223	1 859	223	223	223	155
• Uitvoeringsorganisatie DUO	17 409		34	17 443	103	89	104	126
Ontvangsten	13 847	0	- 7 454	6 393	- 7 431	- 7 415	- 7 403	- 7 478
• TS 17-	1 470		- 146	1 324	- 123	- 107	- 95	- 131
• TS 18+	1 388		- 452	935	- 452	- 452	- 452	- 452
• VO 18+	10 989		- 6 855	4 134	- 6 855	- 6 855	- 6 855	- 6 894

Toelichting mutaties

Voor artikel 12 (Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten) is sprake van een daling van de uitgaven met € 5,1 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor 0,2 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome mutaties is de begroting van de uitgaven met € 5,3 miljoen gedaald.

De ontvangsten zijn met € 7,5 miljoen gedaald als gevolg van autonome mutaties.

Toelichting financiële instrumenten

Bij de regeling WTOS TS 17- (inkomensafhankelijke regeling voor ouders van groepen minderjarige leerlingen en minderjarige mbo'ers) worden extra uitgaven van per saldo € 0,7 miljoen verwacht. Dit saldo bestaat uit:

- een stijging met € 0,6 miljoen door de ontwikkeling van het leerlingenvolume (zie algemene toelichting bij deze supplettoire begroting),
- een overheveling van € 10,0 miljoen van 2011 naar 2012; in verband met niet-gebruik van de regeling WTOS TS 17- waren er in 2011 voor minderjarige mbo-ers minder toekenningen dan verwacht. De doelgroep is eind 2011 nogmaals nadrukkelijk geattendeerd op het bestaan van de regeling en als gevolg daarvan worden in 2012 extra uitgaven verwacht,
- een mutatie van – € 9,9 miljoen: de raming wordt op basis van de realisaties -structureel- neerwaarts bijgesteld

Voor de regeling WTOS TS 18+ (tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en schoolkosten voor vavo en (v)so) wordt vanaf 2012 een daling van de uitgaven verwacht van per saldo € 2,0 miljoen;

- op grond van realisatiecijfers is de raming bijgesteld. In 2012 zal naar verwachting
- € 1,4 miljoen meer worden uitgegeven dan eerder geraamd,
- het saldo bestaat verder uit een mutatie van – € 3,4 miljoen inzake de tegemoetkoming lerarenopleidingen (tlo). Er worden lagere aantallen verwacht dan eerder geraamd. Het bedrag wordt overgeheveld naar artikel 9 Arbeidsmarkt en personeelsbeleid. (dit is een technische mutatie, zie ook de algemene toelichting).

Voor de regeling WTOS VO 18+ (ouderinkomensafhankelijke regeling voor meerderjarige scholieren in het voortgezet onderwijs) zal in 2012 naar verwachting per saldo € 3,8 miljoen minder worden uitgegeven dan geraamd. Deze mutatie ontstaat voornamelijk door een bijstelling van – € 3,3 miljoen op grond van de realisatiecijfers. Daarnaast is er een leerlingenmutatie van – € 0,7 miljoen en een technische mutatie van € 0,2 miljoen (zie hiervoor de algemene toelichting bij deze supplettoire begroting).

De ontvangsten betreffen terugbetalingen van onterecht uitgekeerde WTOS-toekenningen. Op dit artikel werden echter per abuis ook ontvangsten van terugbetalingen geboekt van studenten in de WSF die teveel hebben bijverdiend. Deze ontvangsten worden met ingang van 2012 correct geboekt op artikel 11. Daarnaast treedt een mutatie op samenhangend met de realisatie 2011. Per saldo wordt de ontvangstenraming 2012 met – € 7,5 miljoen verlaagd (zie ook de toelichting bij artikel 11).

Artikel 13. Lesgelden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	6 837	0	58	6 895	62	60	55	51
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	6 837	0	58	6 895	62	60	55	51
• Uitvoeringsorganisatie DUO	6 837		58	6 895	62	60	55	51
Ontvangsten	225 549		- 10 912	214 637	- 6 548	171	- 3 486	- 7 563

Toelichting mutaties

Lesgeld wordt gevraagd aan meerderjarige deelnemers in de beroepsopleidende leerweg van het middelbaar beroepsonderwijs en aan meerderjarige leerlingen in het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs. Op basis van de raming van het leerlingenvolume (zie ook algemene toelichting) en wijziging van het betalingsritme op basis van realisatiecijfers wordt in 2012 € 10,9 miljoen minder aan lesgeldontvangsten verwacht.

Artikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 14 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	2 782 771	0	- 1 763	2 781 008	- 12 604	- 25 689	- 13 473	- 6 019
Waarvan garantieverplichtingen	634 000	0	0	634 000	0	0	0	0
Totale uitgaven	895 631	0	- 1 763	893 868	- 12 604	- 25 689	- 13 473	- 6 019
Programma-uitgaven	855 516	0	- 312	855 204	- 12 793	- 25 820	- 13 555	- 6 100
waarvan Cultuursubsidies 2009-2012	562 337	0	0	562 337	0	0	0	0
Kunsten	434 096	0	- 6 971	427 125	- 13 597	- 26 222	- 13 733	- 6 278
Cultuursubsidies 2009-2012	382 813	0	0	382 813	0	0	0	0
4-jarig	85 740	0	0	85 740	0	0	0	0
• producerend	65 836	0	0	65 836	0	0	0	0
• niet producerend	19 904	0	0	19 904	0	0	0	0
Langjarig	140 470	0	0	140 470	0	0	0	0
• producerend	110 249	0	0	110 249	0	0	0	0
• niet producerend	30 221	0	0	30 221	0	0	0	0
Fondsen	156 603	0	0	156 603	0	0	0	0
Subsidies	51 283	0	- 6 971	44 312	- 13 597	- 26 222	- 13 733	- 6 278
Verbreden inzet Cultuur	20 383	0	- 7 445	12 938	- 18 000	- 18 000	- 18 000	- 10 500
Internationaal Cultuurbeleid (incl. HGIS)	4 666	0	1 000	5 666	0	0	0	0

	Stand ontwerp- begroting 2012	Mutaties via NvW en amende- menten	Mutaties 1e supple- toire begroting 2012	Stand 1e supple- toire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Overig Kunsten	26 234	0	- 526	25 708	4 403	3 778	4 267	4 222
Frictie- en transitiekosten	0	0	0	0	0	- 12 000	0	0
Letteren en Bibliotheken	77 523	0	1 580	79 103	- 25	- 25	- 25	- 25
<i>Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>26 188</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>26 188</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
4-jarig	6 635	0	0	6 635	0	0	0	0
• producerend	2 652	0	0	2 652	0	0	0	0
• niet producerend	3 983	0	0	3 983	0	0	0	0
Langjarig	9 472	0	0	9 472	0	0	0	0
• producerend	2 899	0	0	2 899	0	0	0	0
• niet producerend	6 573	0	0	6 573	0	0	0	0
Fondsen	10 081	0	0	10 081	0	0	0	0
<i>Subsidies</i>	<i>51 335</i>	<i>0</i>	<i>1 580</i>	<i>52 915</i>	<i>- 25</i>	<i>- 25</i>	<i>- 25</i>	<i>- 25</i>
Verbreden inzet Cultuur	1 078	0	0	1 078	0	0	0	0
Beelden voor de toekomst	8 135	0	0	8 135	0	0	0	0
Bibliotheekvernieuwing	18 093	0	0	18 093	0	0	0	0
Leesvoorziening leesgehan- dicaptten	11 100	0	0	11 100	0	0	0	0
Programma leesbevorde- ring	2 934	0	0	2 934	0	0	0	0
Creatieve Industrie	2 445	0	0	2 445	0	0	0	0
Internationaal Cultuurbeleid (HGIS)	506	0	0	506	0	0	0	0
Overig Letteren en Bibliotheken	7 044	0	1 580	8 624	- 25	- 25	- 25	- 25
Cultureel Erfgoed	323 132	0	2 252	325 384	540	159	- 44	- 44
<i>Cultuursubsidies 2009–2012</i>	<i>153 336</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>153 336</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
4-jarig	2 817	0	0	2 817	0	0	0	0
• producerend	655	0	0	655	0	0	0	0
• niet producerend	2 162	0	0	2 162	0	0	0	0
Langjarig	150 519	0	0	150 519	0	0	0	0
• producerend	150 519	0	0	150 519	0	0	0	0
• niet producerend	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Subsidies</i>	<i>144 832</i>	<i>0</i>	<i>2 252</i>	<i>147 084</i>	<i>540</i>	<i>159</i>	<i>- 44</i>	<i>- 44</i>
Verbreden inzet Cultuur	389	0	1 085	1 474	559	178	- 25	- 25
Musea: huisvesting	16 626	0	- 424	16 202	0	0	0	0
Musea: buiten Cultuursubsidi- es 2009–2012	9 045	0	3 400	12 445	0	0	0	0
Erfgoed en Ruimte	0	0	0	0	0	0	0	0
Monumenten	109 627	0	0	109 627	0	0	0	0
Archeologie	1 674	0	0	1 674	0	0	0	0
Projecten en internationale verplichtingen	7 471	0	- 1 809	5 662	- 19	- 19	- 19	- 19
<i>Overdrachten</i>	<i>24 964</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>24 964</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Archieven	24 964	0	0	24 964	0	0	0	0
Bijdrage aan baten/ lastendiensten	20 765	0	2 827	23 592	289	268	247	247
Nationaal Archief	20 765	0	2 827	23 592	289	268	247	247
Overig	40 115	0	- 1 451	38 664	189	131	82	81
Rijksdienst Cultureel Erfgoed	40 115	0	- 1 451	38 664	189	131	82	81
Ontvangsten	494	0	4 592	5 086	584	203	0	0

Toelichting mutaties

Voor artikel 14 (Cultuur) is sprake van een daling van de uitgaven met € 1,8 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor € 1,0 miljoen betreft dit een verlaging in verband met technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 0,8 miljoen gedaald.

De ontvangsten zijn met € 4,6 miljoen gestegen in verband met technische mutaties.

Toelichting financiële instrumenten

Cultuursubsidies 2009–2012, Kunsten

Het budget van Verbreden inzet Cultuur is in 2012 verlaagd met € 7,5 miljoen ten opzichte van de begroting 2012. Dit betreft het overboeken van cultuureducatiemiddelen naar artikel 1 Primair Onderwijs. Deze middelen worden overgeboekt tot en met schooljaar 2015/2016.

Cultuursubsidies 2009–2012, Cultureel Erfgoed

De post «Musea buiten Cultuursubsidies 2009–2012» is verhoogd met € 3,4 miljoen ten opzichte van de begroting 2012. Voor € 3 miljoen betreft dit een desaldering in verband met aankoop van een drietal manuscripten uit de bibliotheek Ets Haim in het kader van de Wet Behoud Cultuurbezit.

Nationaal Archief

Bij het Nationaal Archief is sprake van een verhoging van € 2,8 miljoen, waarvan € 2,5 miljoen van het Ministerie van V&J ontvangen is als bijdrage voor de kosten die het Nationaal Archief maakt voor het wegwerken van de archiefachterstanden.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn toegenomen door ondermeer verrekening van aankopen met het Nationaal Aankoopfonds voor een bedrag van € 3,4 miljoen.

Artikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 15 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	916 532	0	10	916 542				
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	915 954	0	10	915 964	0	0	0	0
• Publieke omroep	891 511	0		891 511				
• Pers en journalistieke producties	2 300	0		2 300				
• Bewust mediagebruik	2 000	0		2 000				

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
• Stimuleringsfonds Nederlandse culturele mediaproducties	17 922	0		17 922				
• Overige uitgaven (geen Mediawet)	2 325	0	10	2 335				
• Overige uitgaven (taakstelling Regeerakkoord)	- 104	0		- 104				
Ontvangsten	197 500	0	10	197 510				

Artikel 16 Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 16 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	829 971	0	9 902	839 873	4 702	5 180	- 1 833	- 2 589
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	894 029	0	6 627	900 656	6 352	5 830	- 1 308	- 545
• NWO	312 706	0	13	312 719	13	13	13	13
• KNAW	93 439	0	12	93 451	12	12	12	12
• Koninklijke Bibliotheek (KB)	46 336	0	75	46 411	75	75	75	75
• LF TUD bibliotheek	7 654	0	0	7 654	0	0	0	0
• SURF	7 545	0	0	7 545	0	0	0	0
• CPG	518	0	0	518	0	0	0	0
• Montesquieu Instituut	1 071	0	0	1 071	0	0	0	0
• Max Planck Instituut	1 606	0	0	1 606	0	0	0	0
• NCB	5 289	0	0	5 289	0	0	0	0
• BPRC/ Stichting AAP	9 653	0	700	10 353	400	400	400	400
• Nationaal Herbarium	1 129	0	0	1 129	0	0	0	0
• STT	234	0	0	234	0	0	0	0
• EMBC	740	0	0	740	0	0	0	0
• EMBL	4 380	0	0	4 380	0	0	0	0
• ESA	30 153	0	0	30 153	0	0	0	0
• CERN	36 254	0	- 687	35 567	- 654	- 599	- 564	- 554
• ESO	7 100	0	0	7 100	0	0	0	0
• NEMO	3 388	0	0	3 388	0	0	0	0
• Nationaal Contactpunt Kaderprogramma (v/h EG-Liaison)	459	0	0	459	0	0	0	0
• NTU/INL	3 190	0	0	3 190	0	0	0	0
• EIB	1 302	0	0	1 302	0	0	0	0
• Nationale coördinatie	6 389	0	- 111	6 278	- 69	- 646	- 619	- 466
• Bilaterale samenwerking	4 383	0	0	4 383	0	0	0	0
• Weerstandsverhoging onderzoekinstellingen (CBRN)	2 000	0	0	2 000	0	0	0	0
• Grootchalige researchfaciliteiten	1 830	0	0	1 830	0	0	0	0
• SURFnet	7 200	0	0	7 200	0	0	0	0

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
• NCB	6 900	0	0	6 900	0	0	0	0
• Hersenen en Cognitie	3 900	0	0	3 900	0	0	0	0
• Genomics	44 000	0	0	44 000	0	0	0	0
• Valorisatie	2 500	0	0	2 500	0	0	0	0
• Kust- en zeeonderzoek	2 500	0	0	2 500	0	0	0	0
• Grootchalige research infrastructuur	56 000	0	5 950	61 950	5 950	5 950	- 1 250	0
• STW	10 000	0	0	10 000	0	0	0	0
• Poolonderzoek	1 500	0	700	2 200	650	650	650	
• Gezondheidsonderzoek	1 500	0	0	1 500	0	0	0	0
• VI-Talentontwikkeling	168 481	0	0	168 481	0	0	0	0
• Nader te verdelen	506	0	- 25	481	- 25	- 25	- 25	- 25
• Uitvoeringsorganisatie DUO	294	0	0	294	0	0	0	0
Ontvangsten	101	0		101				

Toelichting mutaties

Voor artikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid) is sprake van een stijging van de uitgaven met € 6,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012. Voor € 6,2 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 0,4 miljoen gestegen.

Toelichting per instrument

- Een beleidsmatige mutatie van € 0,7 miljoen in verband met een gewijzigde BTW-positie van het primatenonderzoekscentrum Biomedical Primate Research Centre (BPRC).
- De technische mutatie van € 6,2 miljoen betreft in- en externe overboekingen waaronder overboekingen ten behoeve van de dekking van een deel van de kosten van de onderzoekskernreactoren Pallas te Petten en Oyster te Delft

Artikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 25 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	14 554		- 3 183	11 371	- 2 975	- 796	- 314	- 85
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	16 630	0	- 1 266	15 364	- 2 555	- 499	- 85	- 85
• Emancipatie	10 967	0	- 1 687	9 280	- 2 465	- 269	- 85	- 85
• Homo-emancipatie	5 513	0	421	5 934	- 90	- 230		
• Uitvoeringsorganisatie DUO	150	0		150				
Ontvangsten	0	0		0				

Toelichting mutaties

Voor artikel 25 (Emancipatie) is sprake van een daling van de uitgaven met € 1,3 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2012.

Naar het gemeentefonds (BZK) is overgemaakt:

- 0,9 miljoen voor Eigen Kracht ter bevordering van vrouwen zonder startkwalificatie te begeleiden naar werk.
- 0,8 miljoen voor Lesbische vrouwen, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders, ter bevordering van veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBT.

2.3 Niet-beleidsartikelen

Artikel 91. Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 91 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	0	0	391 601	391 601	367 559	378 988	352 208	351 407
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	0	0	391 601	391 601	367 559	378 988	352 208	351 407
• Loonbijstelling	0	0	110 914	110 914	110 679	109 826	108 776	109 341
• Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0	0
• Nader te verdelen	0	0	280 687	280 687	256 880	269 162	243 432	242 066
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting mutatie:

Loonbijstelling

In het Begrotingsakkoord 2013 is besloten om een nullijn te hanteren voor de lonen in 2012. Dit betekent dat de loonbijstellingstranche 2012 die aan de departementen wordt uitgekeerd geen vergoeding bevat voor contractloonstijging, maar alleen voor de ontwikkeling in de sociale werkgeverslasten. De doorverdeling naar de verschillende beleids-terreinen wordt in de ontwerpbegroting 2013 en de 2^e suppletoire begroting verwerkt.

Nader te verdelen

De mutatie in 2012 wordt voornamelijk verklaard door de toevoeging van de eindejaarsmarge 2011/2012. Daarnaast wordt de meevaller op de raming studiefinanciering en de lagere leerlingenaantallen gereserveerd op het artikel nominaal en onvoorzien. Deze reservering is nodig om een deel van de taakstellingen uit het Begrotingsakkoord 2013 te kunnen dekken.

Artikel 92. Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 92 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	143 920	0	7 562	151 482	6 080	5 582	4 851	4 104
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	143 920	0	7 562	151 482	6 080	5 582	4 851	4 104
Ontvangsten	567	0	0	567	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Het totale budget op artikel 92 is met € 7,6 miljoen verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- In het kader van Verantwoord Begroten heeft OCW goed gekeken of alle uitgaven op het goede artikel werden geraamd. Toen is gebleken dat er € 10,2 miljoen als programmakosten werden geraamd terwijl dat eigenlijk apparaatskosten zijn. Met deze mutatie wordt dit gecorrigeerd zodat OCW een goed uitgangspunt heeft voor Verantwoord Begroten.
- Door de vorming van één Auditdienst Rijk (ADR) onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Financiën per 1 mei 2012, wordt door de betrokken departementen structureel budget overgeboekt naar het ministerie van Financiën. Voor OCW is € 2,8 miljoen afgeboekt.

Artikel 93. Inspecties

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid artikel 93 (bedragen x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	60 948	0	2 979	63 927	1 255	1 226	1 197	1 197
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	60 948	0	2 979	63 927	1 255	1 226	1 197	1 197
• Inspectie van het Onderwijs	58 231	0	2 918	61 149	1 255	1 226	1 197	1 197
• Erfgoedinspectie	2 717	0	61	2 778	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Het totale budget op artikel 93 is met € 3,0 miljoen verhoogd. Dit wordt voornamelijk verklaard door:

- In het kader van Verantwoord Begroten heeft OCW goed gekeken of alle uitgaven op het goede artikel werden geraamd. Toen is gebleken dat er € 1,3 miljoen als programmakosten werden geraamd terwijl dat eigenlijk apparaatskosten zijn. Met deze mutatie wordt dit gecorrigeerd zodat OCW een goed uitgangspunt heeft voor Verantwoord Begroten.
- Diverse kasschuiven hebben geleid tot een verhoging van het budget met totaal € 1,3 miljoen:
  - Herhuisvesting Tilburg € 0,8 miljoen.
  - Aan het pand in Tilburg zijn in 2012 diverse verbeteringen aangebracht die niet meer in 2011 gerealiseerd konden worden maar wel voor 2011 begroot waren.
  - Project BIS € 0,4 miljoen.
  - De uitvoering van dit ICT project was vertraagd en de realisatie is nu voorzien in 2012.
  - Een kasschuif van € 0,1 miljoen wegens vertraging in het project E-Inspectie.

Artikel 94. Adviesraden*Budgettaire gevolgen van beleid***Budgettaire gevolgen van beleid artikel 94 (bedragen x € 1 000)**

	Stand ontwerp-begroting 2012	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting 2012	Stand 1e suppletoire begroting 2012	Mutatie 2013	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016
Verplichtingen	5 967	0	790	6 757	71	71	71	71
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	5 967	0	790	6 757	71	71	71	71
• Onderwijsraad	2 398		0	2 398				
• Raad voor Cultuur	2 849		71	2 920	71	71	71	71
• Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid	720		719	1 439				
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Het totale budget op artikel 94 is met € 0,8 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- In het kader van Verantwoord Begroten heeft OCW goed gekeken of alle uitgaven op het goede artikel werden geraamd. Toen is gebleken dat er € 0,1 miljoen als programmakosten werden geraamd terwijl dat eigenlijk apparaatskosten zijn. Met deze mutatie wordt dit gecorrigeerd zodat OCW een goed uitgangspunt heeft voor Verantwoord Begroten.
- de bijdrage van € 0,7 miljoen van het ministerie van EL&I ten behoeve van werkzaamheden door de Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid.